

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

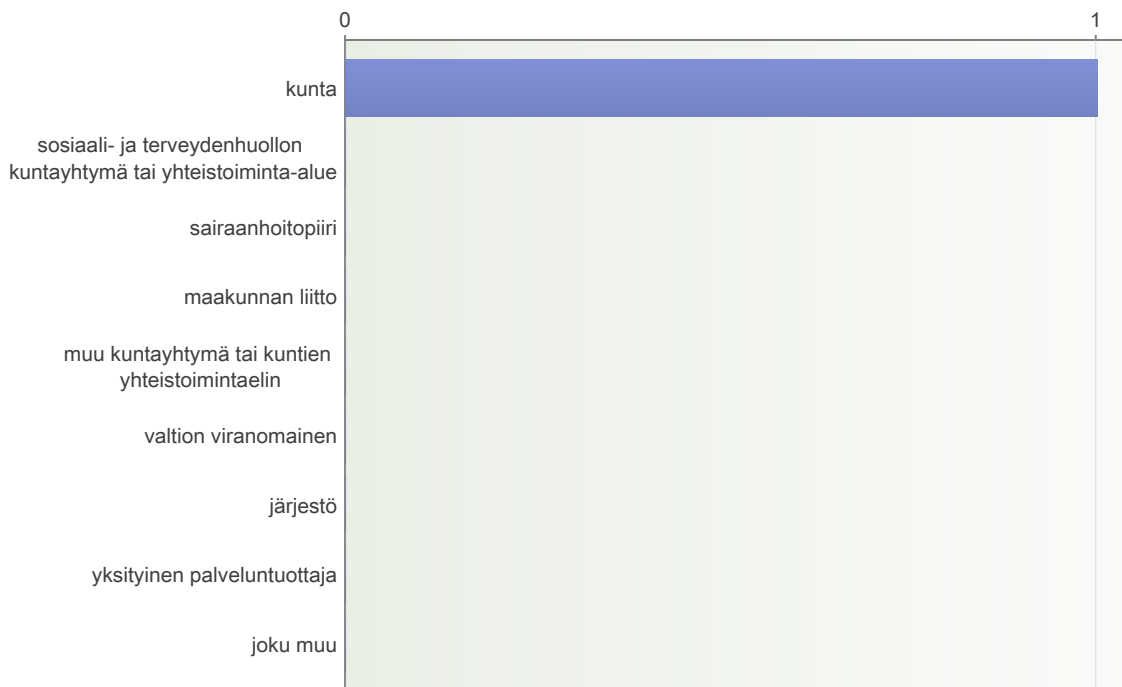
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Jyväskylän kaupunki	Kati Kallimo	Kati Kallimo, kati.kallimo@jkl.fi, 050 442 2302	11.12.2017	Jyväskylän kaupunginvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lain voimaantumisen myötä hoitoon pääsy todennäköisesti nopeutuu ja jonot lyhenevät suoravalinnan palveluiden osalta. Perustason palveluiden saatavuuden parantuminen nopeuttaa puuttumista asiakkaan ongelmiin aikaisemmin ja lisää siten hoidon vaikuttavuutta sekä vähentää asiakkaan ohjautumista raskaampiin ja kalliimpiin palveluihin.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatio sote-keskuksissa toteutuu vain, jos suoravalinnan palvelut sote-keskuksissa on riittävän laajat. Jyväskylä pitää lakiin kirjattua palveluvalikoimaa terveydenhuollon osalta tarkoituksenmukaisena. Liikelaitokselle asetettu vaade tuoda sosiaalipalvelut osaksi sote-keskuksen toimintaa on hyvä, sillä riittävän laaja ja integroitu palveluvalikoima parantaa mahdollisuuksia puuttua asiakkaan tilanteeseen nykyistä tehokkaammin ja nopeammin.

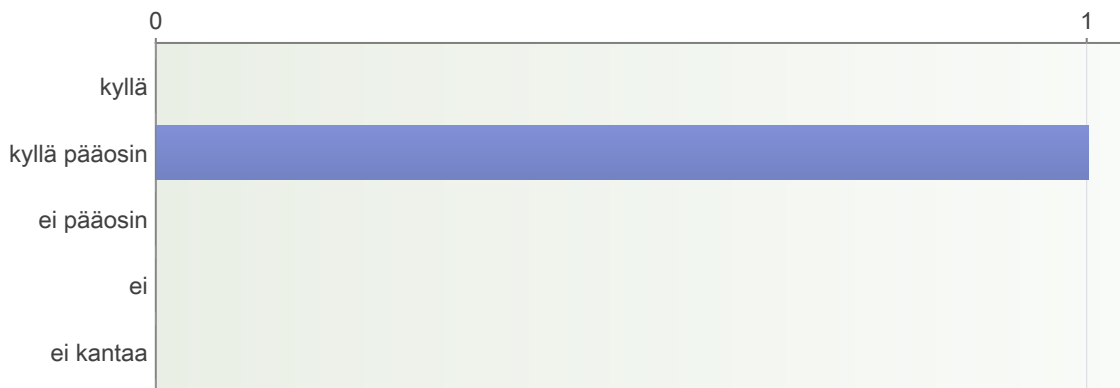
Maantieteelliset tekijät vaikuttavat siihen, ettei palveluita eri alueilla ole koskaan saatavilla täysin yhdenvertaisesti. Lakiin on kirjattu mekanismit, joilla maakunta voi tukea palveluiden yhdenvertaista saatavuutta eri alueilla. Eroavuutta eri maakuntien välille voi kuitenkin syntyä, sillä maakunnat voivat itsenäisesti päättää sote-keskuksiin tulevien palveluiden sekä asiakassetelirepertuaarin laajuudesta.

Lakiin on kirjattu velvoite asiakkaalle laadittavasta asiakassuunnitelmasta. Kaikki palveluntuottajat ovat velvollisia toteuttamaan asiakassuunnitelmaa. Tämä sitouttaa toimijat tiiviiseen yhteistyöhön asiakkaan asioissa. Integroidun suunnittelun ja yhteistyövaateen myötä vaikutetaan nykyjärjestelmän pirstaloitumiseen ja toiminnan hajanaisuuteen. Tämä tulee huomioida myös uudessa mallissa. Parhaimmillaan yhteissuunnittelulla voidaan vähentää paljon palveluita käyttävien palveluja käyttävien asiakkaiden määrää ja kaventaa terveys- ja hyvinvointieroja.

Toimiva asiakassuunnitelma vaatii toimivia yhteiskäyttöisiä tietojärjestelmiä. Lisäksi vaaditaan vahvaa palveluohjausta, sillä heikoimmassa asemassa olevat eivät välttämättä pysty hyödyntämään kaikkia palveluita ja tekemään valintaa itsenäisesti.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas voi valita palveluntuottajansa nykyistä laajemmin suoran valinnan, asiakassetelien ja henkilökohtaisen budjetin avulla. Asiakas voi valitessaan huomioida eri palveluntuottajien toimintatavat ja erilaiset sisällöt palvelutuotannossaan ja myös siten vaikuttaa omien palveluidensa sisältöön. Henkilökohtaisen budjetin osalta on hyvä, että asiakas voi valita budjetilla itselleen myös muita kuin sosiaali- ja terveyspalveluita sekä palvelua itselleen toteuttavan henkilön.

Uudistus ei kuitenkaan saa luoda mallia, jossa asiakas määrittelee itse tarvitsemansa palvelut tai hoidon, vaan hoidon- ja palveluntarpeen arvioinnin tulee toteutua ammattilaisten toimesta asiakkaan hakeutuessa palveluihin. Lainvalmistelussa tulee lisäksi huomioida, että palveluiden piirissä on runsaasti henkilöitä, jotka eivät ole kykeneviä itsenäiseen päätöksentekoon tai valintaan. Päätöksenteon tueksi tulee olla tarjolla kattavasti selkeäkielistä tietoa ja neuvontaa muun muassa eri tuottajien toiminnasta sekä hoidon ja palvelun laadusta.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan sote-keskuksen palveluiden riittävä laajuus sekä liikelaitoksen velvoite integroida palveluitaan osaksi sote-keskusten toimintaa mahdollistaa sen, että asiakas saa yhdestä paikasta tarpeenmukaiset palvelut.

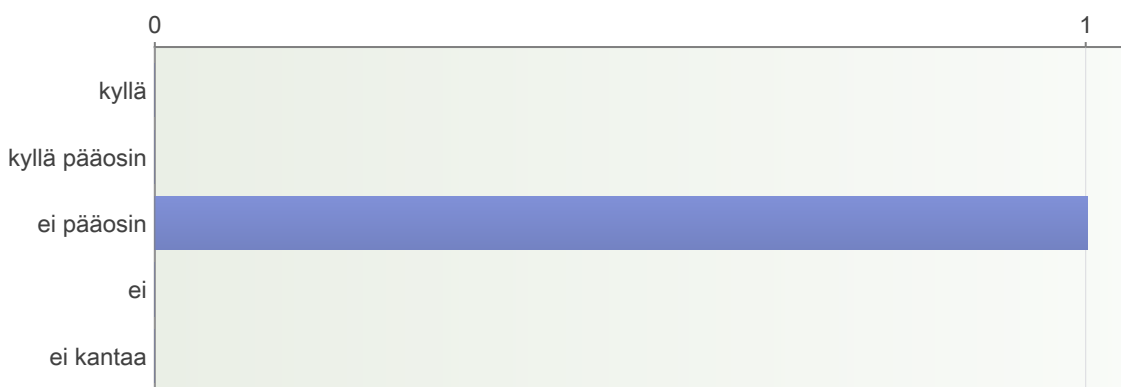
Tarkennetussa esityksessä lyhennetty sote-keskuksen sekä suunhoidon yksikön valinnan voimassaoloaika (6 kk) lisää asiakkaan mahdollisuutta hakeutua hänen tilanteeseensa sopivaan hoitoon. Asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla tuotettavien palveluiden vaihtoaika tulee kirjata asiakaskohtaisiin hallintopäätöksiin. Myös näissä palveluissa valinnan voimassaoloajan tulee olla 6 kk.

Asiakkaan näkökulmasta palveluun hakeutumista rajoittaa se, että osa palveluista perustuu edelleen palvelun myöntämiseen ja siitä tehtyyn asiakaspäätökseen. Siten kaikki palvelut eivät ole vapaasti asiakkaan valinnan piirissä. Myös maantieteelliset tekijät voivat rajoittaa eri palveluihin hakeutumista.

Asiakkaan kyky hahmottaa maakunnan palveluvalikoimaa sekä omia valintamahdollisuuksiaan voi vaikeuttaa hänen päätöksentekoaan sekä hakeutumista sopiviin palveluihin. Eri toimijoiden toteuttamalla palveluohjauksella on kuitenkin tulevassa mallissa edelleen merkittävä rooli.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

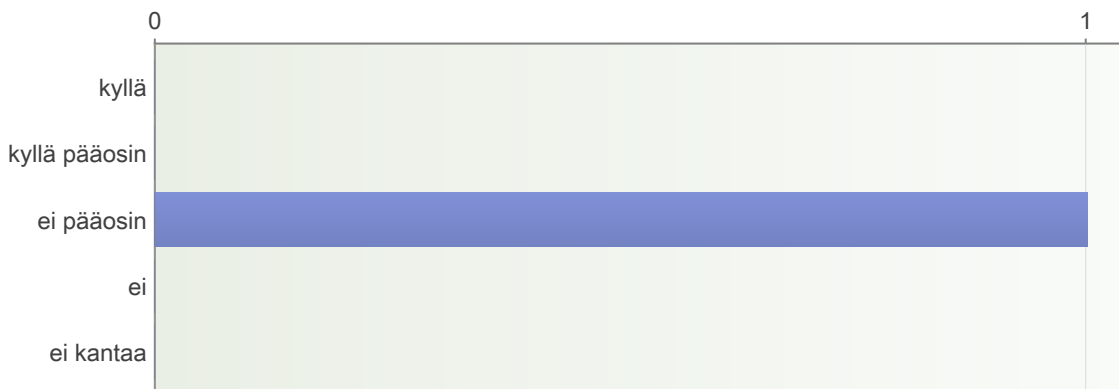
- Lakiluonnos ei turvaa monialaista palvelua vaativien asiakkaiden sujuvaa ja nopeaa palveluun pääsyä, sillä laki ei mahdollista sosiaali- ja terveydenhuollon saumatonta yhteistyötä yksityisissä sote-keskuksissa. Lakiin kirjattu asiakassuunnitelman vahva rooli edellyttää palveluiden yhteen sovittamisessa myös laaja-alaisissa palvelutarvetilanteissa. Asiakassuunnitelman tietojen sekä kattavien asiakas- ja potilastietojen yhteismitallinen siirtyminen toimijalta toiselle on palveluiden yhteensovittamisen edellytys. Maakunnassa tulee olla määriteltyinä yhteiset hoito- ja palveluprosessit kaikille toimijoille yhtenäisten palveluketjujen varmistamiseksi. Prosessien tulee olla yhteisesti määriteltyjä sekä läpinäkyviä, jotta integraatio voi aidosti toteutua.

Sote-keskuksen laaja palvelurepertuaari sekä liikelaitoksen integroidut palvelut sote-keskuksessa ohjaavat työtä moniammatilliseen yhteistyöhön. Yksityisten sote-keskusten osalta palvelutarjonnan ongelma on julkista vallankäyttöä edellyttävien sosiaalipalveluiden saatavuus ja saavutettavuus.

Vaikuttavan integraation toteuttamiseksi suunterveydenhuollon palvelut pitää yhdistää osaksi sotekeskusten palveluita. Perusteena on se, että suun sairaudet kytkeytyvät muihin kansansairauksiin (diabetes, sydänsairaudet). Jos suun terveydenhuollon palvelut valitaan irrallaan muusta terveydenhuollosta, menetetään integraation tuoma hyöty ja kustannustehokkuus kansanterveystyön näkökulmasta.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

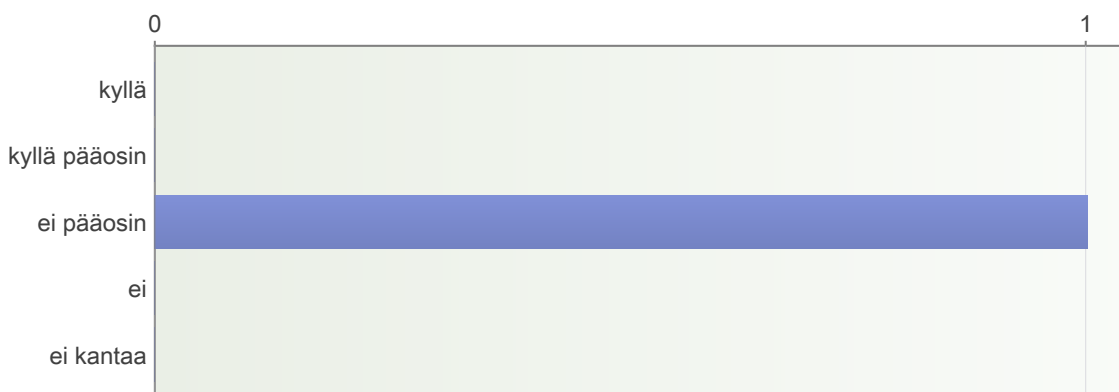
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos ei itsessään turvaa palveluiden integraatiota, vaan jättää tämän toteutumisen maakuntien vastuulle. Lakiluonnoksen pohjalta maakunnilla on varsin suuri valta vaikuttaa siihen, miten palveluiden integraatiota edistetään käytännön tasolla. Hahmotellussa monituottajamallissa on vaarana palveluntuotannon pirstoutuminen, palveluiden integraatio voi jäädä toteutumatta. Asiakassetelien laajemmassa käyttöönotossa tulee ottaa huomioon hoitoketjujen toimivuus kaikissa tilanteissa.

Osa peruspalveluista jää kuntien järjestettäväksi. Yhteistyö maakunnan ja peruskuntien välillä esimerkiksi opiskelijaterveydenhuollossa on kokonaisuus, johon tulee laatia valtakunnallista ohjeistusta tiedonkulun varmistamiseksi ja palvelupolun toteutumiseksi. Hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluita (esimerkiksi vanhusten päiväkeskustoiminta tai varhaiskasvatuksen ja opetuksen yhdyspinnat) tulee suunnitella yhteisesti maakuntien ja kuntien sekä eri toimijoiden välillä sekä varmistaa keskinäinen tiedonkulku. Palveluiden yhdyspintoihin tulee kiinnittää huomioita ja yhteiskehittämiselle pitää luoda maakunnassa uudenlaisia malleja. Toimivat palveluketjut tulee turvata kaikissa tilanteissa.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

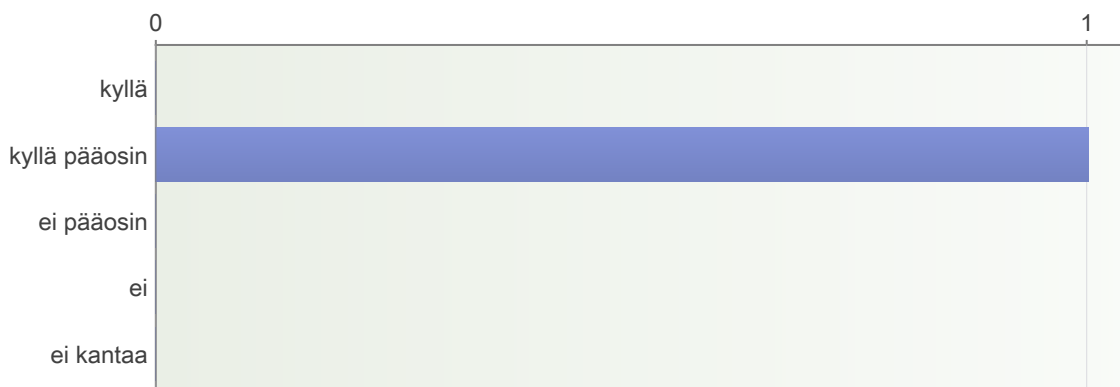
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuutta järjestää palveluita rajoittavat sen käytössä oleva varat. Esitetyssä mallissa maakunta ei voi itse päättää varojen käytöstä suoran valinnanvapauden piirissä olevissa palveluissa, eikä kokonaan myöskään asiakassetelin piiriin kuuluvissa palveluissa.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

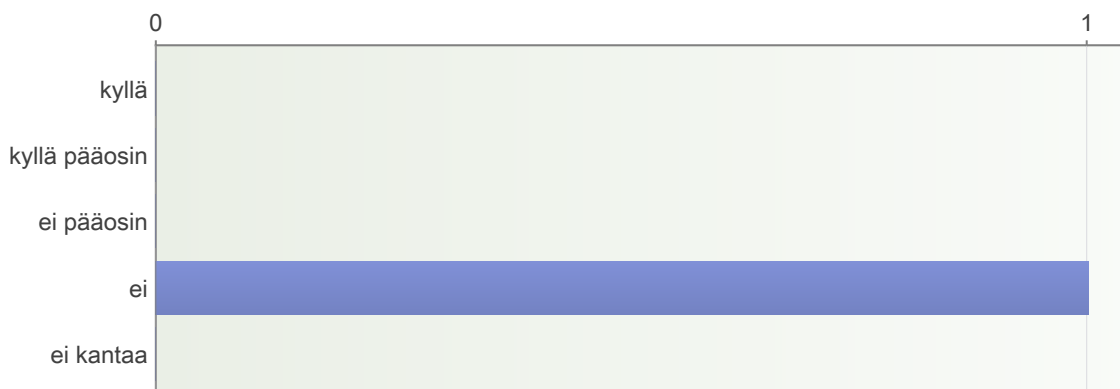
Vastaajien määrä: 1

- Lainsäädäntö haastaa kaikkia toimijoita toimintatapojen uudistamiseen sekä palveluinnovaatioiden kehittämiseen.

Julkisella toimijalla tulee kuitenkin olla vähintään suoran valinnan palveluiden osalta samat toimintaedellytykset kuin yksityisillä toimijoilla. Valinnanvapauden toimeenpanon porrastaminen hidastaa julkisen toimijan sopeutumista kilpailuun ja uusien palveluinnovaatioiden synnyttämistä.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuten lain vaikutusarviointiin on kirjattu, laskenta on tässä vaiheessa vaikeaa laskennan eri perustein. Esimerkiksi valinnanvapauden toimeenpanon porrastaminen ei mahdollista kustannusten kasvun hillintää suunnitellussa aikataulussa.

Perustason ja erityistason palveluiden saatavuuden paraneminen, ja siten varhaisempi puuttuminen asiakkaan palvelun- ja hoidontarpeeseen, hillitsee osaltaan kustannusten kasvua. Palveluiden saatavuuden parantuminen oletetusti vähentää raskaampien hoitojen ja palveluiden tarvetta.

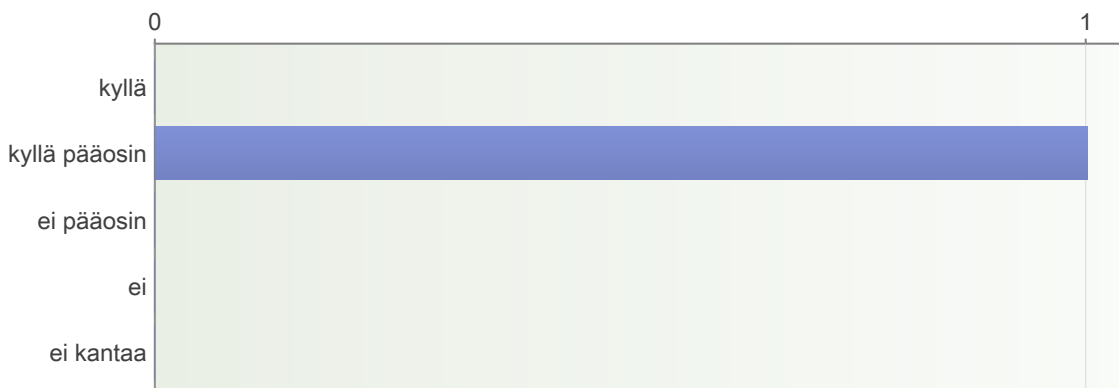
Kustannusten mahdollinen nousu lakiluonnoksen mukaisen valinnanvapauden käynnistyessä on toiminnan ensimmäisten vuosien osalta huomioitava maakuntien rahoituksessa. Pidemmällä aikavälillä kustannusten hillintä voi toteutua. Tämä edellyttää maakunnilta läpinäkyvää hinnoittelua ja hyvää tuotteistusta. Kustannusten hillintää toteuttavat myös organisaatioiden yhdistymiset sekä erityisesti erikoissairaanhoidon integroituminen perustason terveydenhuoltoon. Myös erikoissairaanhoidon muu toiminta, kustannukset ja resurssit integroituvat osaksi maakunnan muita toimintoja.

Palveluohjauksen tulee olla toimivaa ja hoitoketjujen sujuvia, jotta asiakas ohjautuu oikea-aikaisesti oikeisiin palveluihin. Tämä turvataan esimerkiksi asiakassuunnitelman käyttöönotolla. Yhteistyö hyvinvoinnin edistämiseksi peruskuntien kanssa on merkittävässä roolissa asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja kustannusten kasvun hillitsemiseksi.

Laissa edellytetyt toimintamallit mm. sosiaalipalveluiden tuottamisessa sote-keskuksissa ja liikelaitoksessa sekä kasvava tarve palveluohjaukselle voivat lisätä maakunnan kustannuksia ja resurssitarvetta. Henkilökohtaisen budjetin palvelusisältöjen määrittely liian laajaksi voi kasvattaa maakunnan kustannuksia.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa on huomioitu liikelaitoksen mahdollisuudet päättää itsenäisesti palveluiden organisoinnista.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suunhoidon yksikön suoran valinnan palveluiden tulee olla osa sote-keskusten palvelukokonaisuutta.

Sosiaalipalveluiden jalkauttaminen liikelaitoksesta sote-keskuksiin vaatii uudenlaisia toimintamalleja ja käytäntöjä arjen toiminnassa. Lain edellytys viedä palveluita osaksi sote-keskusten toimintaa parantaa palveluiden saatavuutta.

Sote-keskuksen palveluvalikoimassa oleva sosiaaliohjaus ja -neuvonta tulee määritellä valtakunnallisesti yhtenäisesti. Myös sosiaaliohjauksen ja -neuvonnan palveluiden käytöstä tulee muodostua asiakkuus ja käynneistä tulee tehdä kirjaukset asiakkaan tietoihin.

On hyvä, että lakiluonnos antaa maakunnille mahdollisuuden tarjota sote-keskuksissa myös laajemmin palvelurepertuaariin, kuin lakiin on minimivaatimuksina kirjattu. Lakivalmistelussa pitää vielä lisäksi arvioida erikoisalojen palveluiden laajentaminen ja laajuus sote-keskusten osalta.

Laissa tulee vielä määritellä tarkemmin, mitkä laboratorio- ja röntgentutkimukset (kuvantamispalvelut) kuuluvat suoran valinnan palveluun.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

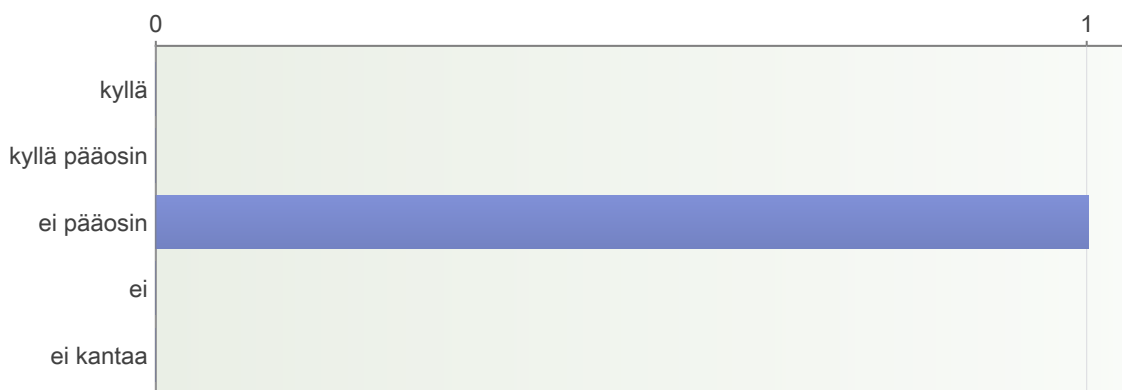
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laissa tulee vielä määritellä tarkemmin, mitkä laboratorio- ja suun röntgentutkimukset (kuvantamispalvelut) kuuluvat suoran valinnan palveluun.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Laissa on esitetty pääasiassa selkeä perusrunko niille palveluille, jotka kuuluvat suoran valinnan piiriin ja jotka liikelaitokseen.

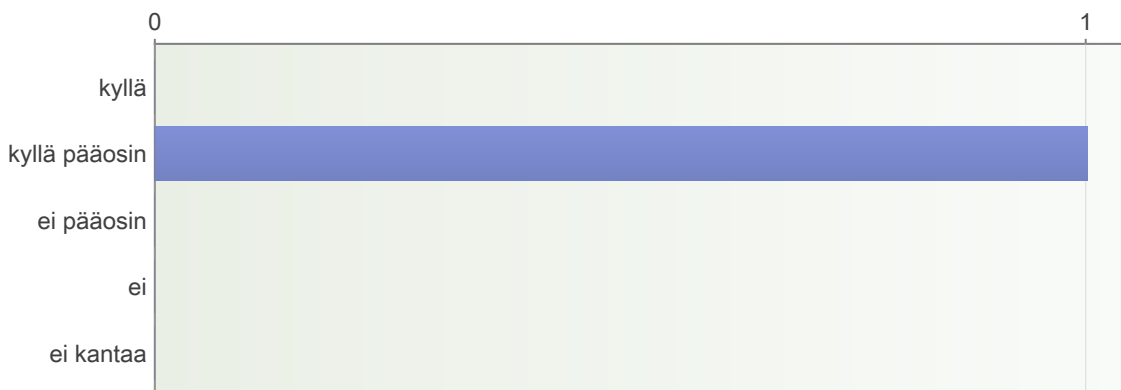
Neuvolapalveluiden sijoittuminen liikelaitoksen ja sote-keskuksen välillä on tulkinnanvarainen. Laissa tulee selkeyttää, ovatko neuvolapalvelut liikelaitoksen palveluita ja tuotettavissa asiakassetelillä vai liikelaitoksen palveluita, jotka maakunta voi päättää olevan suoran valinnan palvelurepertuaaria (sote-keskus).

Laki jättää maakunnille tulkinnan siitä, mitkä ovat maakunnan erityistarpeet sote-keskuksessa tarjottavien erikoisalojen konsultaatioiden sekä avovastaanottopalveluiden laajuuden osalta. Tämä lisää maakunnan itsehallinnollista päätösvaltaa, mutta jättää samalla ristiriitatilanteet maakuntien ratkaistavaksi.

Sote-keskuksissa tarjottavan sosiaaliohjauksen ja -neuvonnan sekä kuntoutuspalveluiden suhde liikelaitoksen palveluihin kaipaa vielä selkeyttämistä.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

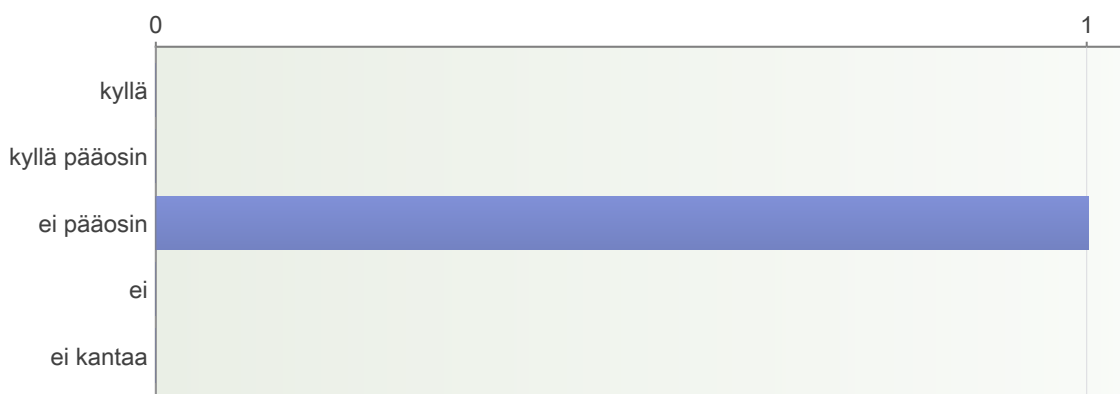
Vastaajien määrä: 1

- Yleisellä tasolla jako on selkeä. Kaikkien alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelut tulee tuottaa liikelaitoksessa riippumatta siitä, onko nuori opiskeluterveydenhuollon piirissä tai ei.

Lisäksi tulee varmistaa suunhoidon erityisosaamisen säilyminen maakunnan suun terveydenhuollon kokonaisuudessa. (Suunhoidon yksikkö, liikelaitoksen palvelut sekä asiakassetelillä tuotettavat palvelut.)

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

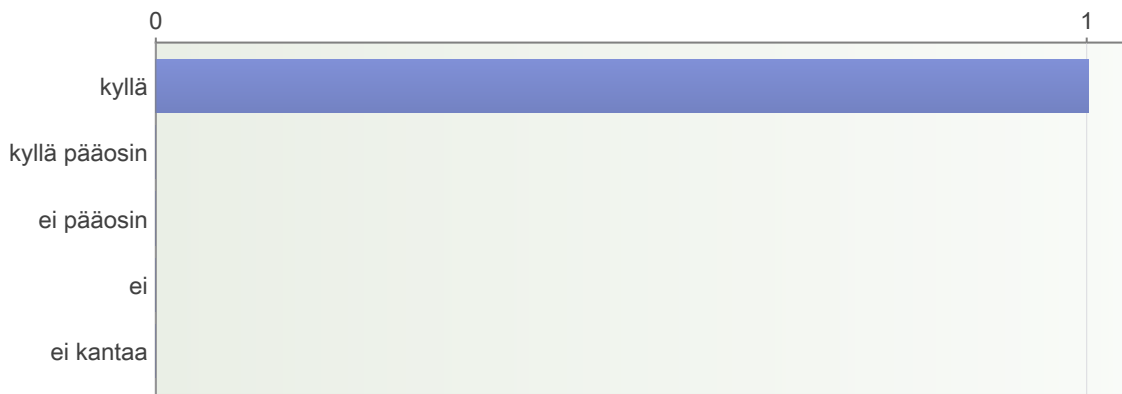
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On hyvä, että laissa edellytetään sosiaalipalveluiden tuomista liikelaitoksesta osaksi sote-keskuksen palveluja. Lakiluonnos kuitenkin estää julkista vallan käyttöä edellyttävien sosiaalipalveluiden tuottamisen yksityisissä sote-keskuksissa, jolloin tavoitteiden mukainen sosiaali- ja terveystalouden integraatio vaarantuu. Tehtävänjakoa sote-keskuksen ja liikelaitoksen välillä on selkiytettävä mm. konsultaatiopalveluja tarjoavan ryhmän ja sosiaaliohjauksen ja -neuvonnan osalta.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

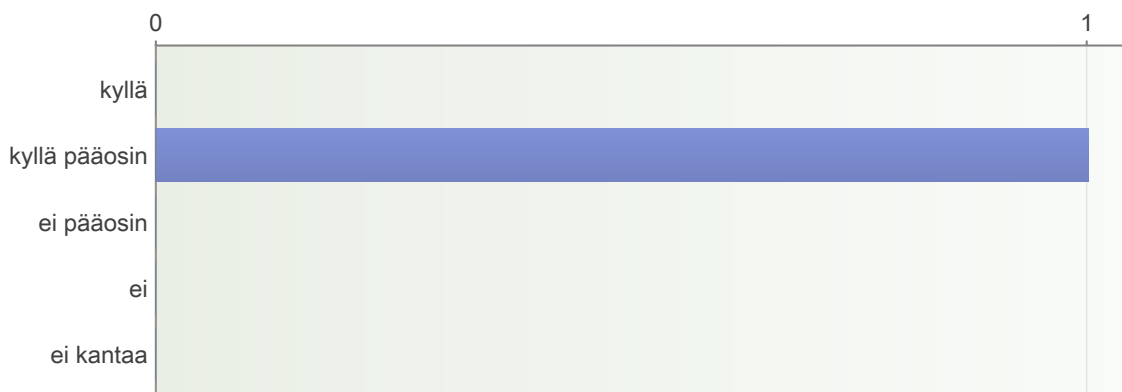

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiin on kirjattu epäselvästi kirjaukset palveluyksiköstä sekä palveluyksiköistä ja niihin liittyvistä toimipisteistä. Laissa tulee kirjata selkeämmin, mitä tarkoittaa kuntalaisen mahdollisuus valita palveluyksikkönsä, sillä palveluyksikkö ei aina ole fyysinen toimipiste vaan laajempi palvelukokonaisuus, jota tuotetaan eri toimipisteissä.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

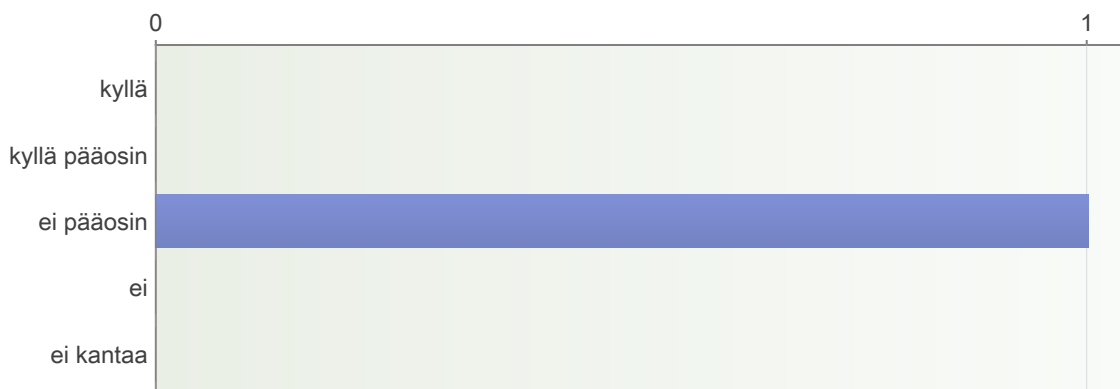
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Velvollisuutta asiakassetelin myöntämiseen ei pitäisi missään tilanteessa olla vaan maakunnan pitäisi aina voida päättää setelin myöntämisestä itse.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

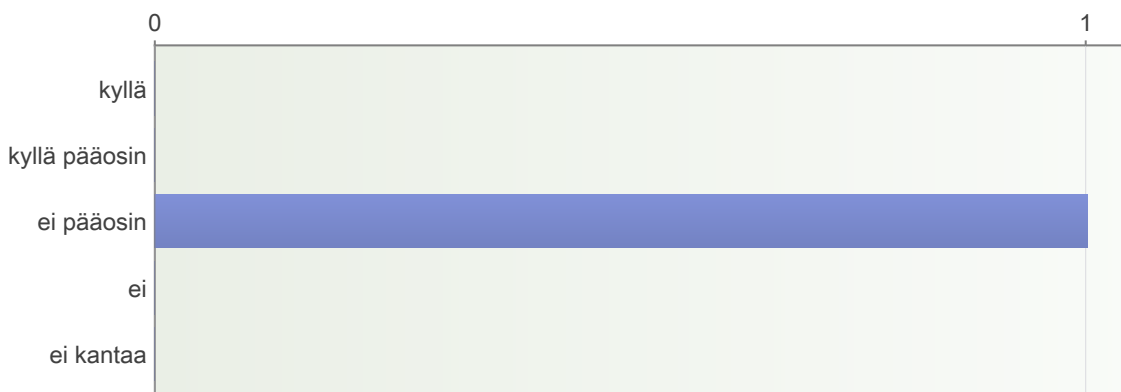
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan itsemääräämisoikeutta on se, että maakunta voi päättää asiakasaseteleiden käyttöönotosta maakunnan asukkaiden tarpeiden mukaisesti. Maakunnan päättäessä asiakasaseteleiden laajemmasta käyttöönotosta laissa esitetyt määritelmät 'asiakas- tai potilasturvallisuuden vaarantumisesta' sekä 'maakunnan liikelaitoksen lakisääteisistä tehtävistä suoriutumisesta' ovat tulkinnanvaraisia. Laintulkintaan tarvitaankin tarkempaa ohjeistusta.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

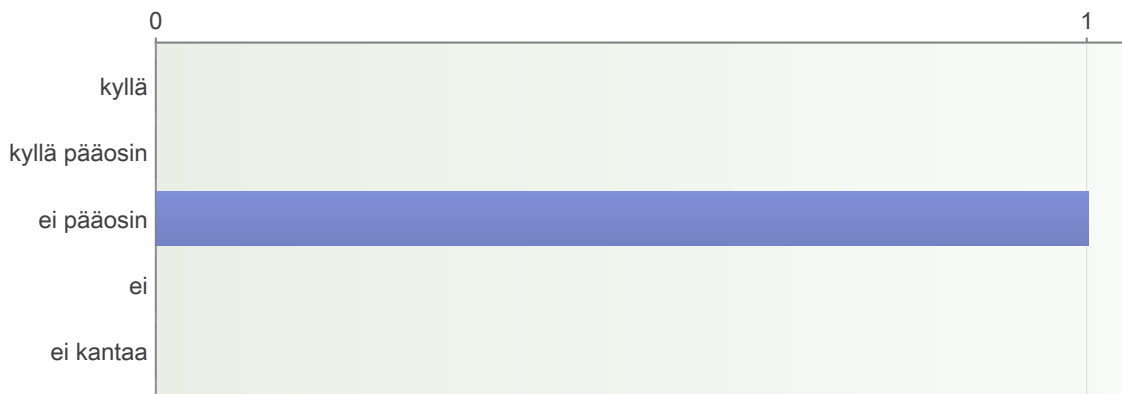
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laissa tulee edellyttää maakunnan eri palveluntuottajia osallistumaan tiettyjen erityistason palveluiden toimintaan esimerkiksi päivystyspalveluiden turvaamiseksi. Tällä varmistetaan palvelujärjestelmän toimivuus myös erityistason terveydenhuollossa.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

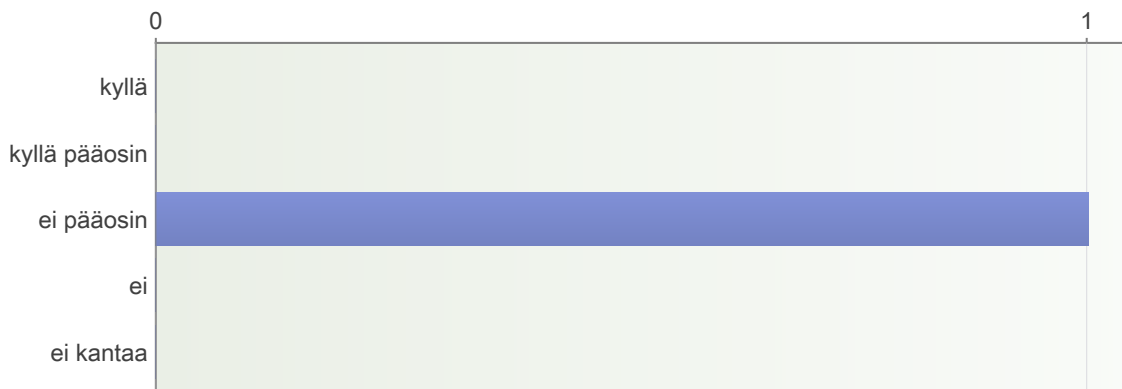
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan oikeuksien ja aseman kannalta keskeistä on se, että asiakassetelillä tuotettavissa palveluissa asiakasmaksut ovat yhtenäiset. Asiakkaan oikeuksien kannalta on oleellista myös se, että asiakas voi kieltäytyä asiakassetelistä ja saada palvelut maakunnan liikelaitokselta.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

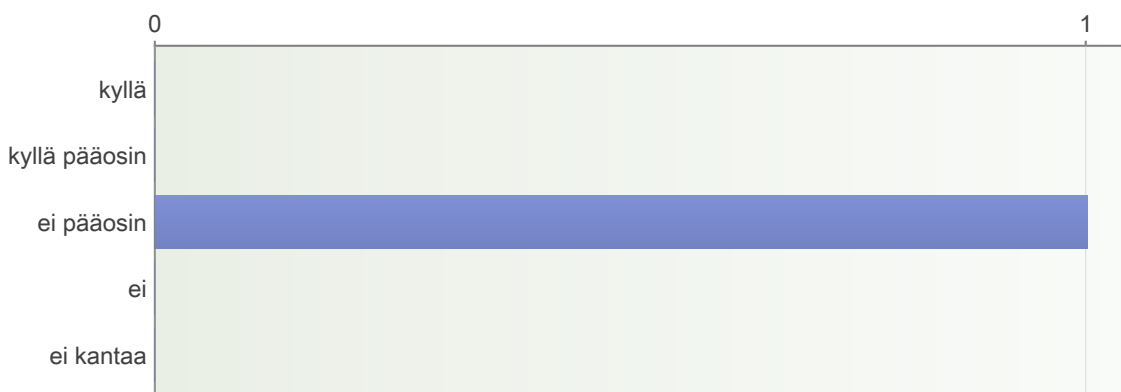
Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelituottajien sopimusohjaus sekä eri palveluntuottajien valvonta antavat järjestäjälle työkaluja tuotannon ohjaukseen. Valvonnan toteuttamiseksi tiedonkulku eri toimijoiden välillä on taattava.

Asiakassetelituotannon syntyminen eri puolille maakuntaa on vielä tässä vaiheessa kysymysmerkki. Järjestäjän näkökulmasta markkinoiden kehitys voi asettaa asukkaita erilaiseen asemaan. Järjestäjä voi tarvittaessa ohjata palveluntuotantoa alueille, joihin markkinaehtoista tuotantoa ei muuten synny.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa henkilökohtainen budjetti on määritelty liian laajaksi. Henkilökohtainen budjetti tulee laissa määritellä selkeämmin sen sisältämien palveluiden osalta.

Henkilökohtaisen budjetin osalta palveluntuottaja vaateet ovat samat kuin esim. asiakassetelissä. Henkilökohtaisen budjetin palveluiden tuottamisen osalta pitää kuitenkin turvata myös järjestöjen ja muiden toimijoiden mahdollisuus toimia palveluntuottajina. Asiakkaan tulee voida hankkia henkilökohtaisen budjetin sisällä myös yksittäisiä palveluita yksittäisiltä toimijoilta, jotta asiakkaan itsemääräämisoikeus arjessa toteutuu.

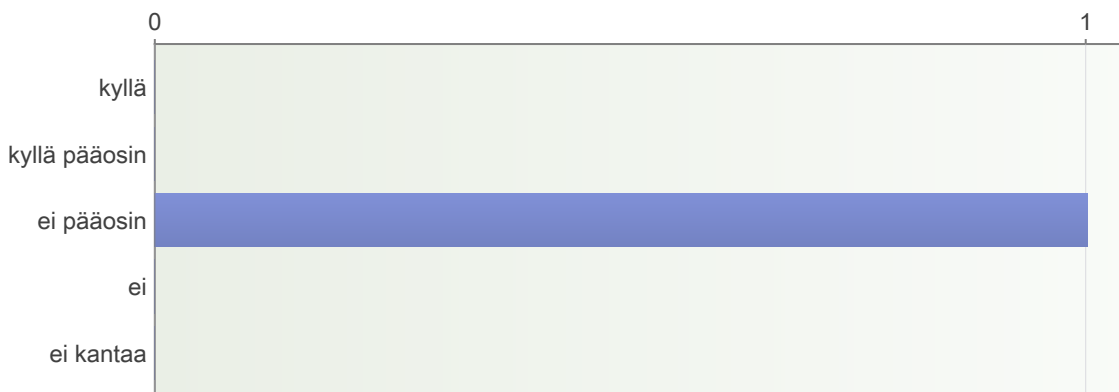
Henkilökohtaisella budjetilla tuottavat palveluntuottajat voivat valikoida asiakkaitaan, jolloin riskinä on, ettei asiakkaan sisällöllinen valinnanvapaus toteudu. Riski on myös se, että kokoamalla henkilökohtaisen budjetin palvelusisällöt liian suureksi, maakunnan kustannukset kasvavat. Lakiluonnoksessa henkilökohtainen budjetti on määritelty liian laajaksi. Henkilökohtainen budjetti tulee laissa määritellä selkeämmin sen sisältämien palveluiden osalta.

Henkilökohtaisen budjetin osalta palveluntuottaja vaateet ovat samat kuin esim. asiakassetelissä. Henkilökohtaisen budjetin palveluiden tuottamisen osalta pitää kuitenkin turvata myös järjestöjen ja muiden toimijoiden mahdollisuus toimia palveluntuottajina. Asiakkaan tulee voida hankkia henkilökohtaisen budjetin sisällä myös yksittäisiä palveluita yksittäisiltä toimijoilta, jotta asiakkaan itsemääräämisoikeus arjessa toteutuu.

Henkilökohtaisella budjetilla tuottavat palveluntuottajat voivat valikoida asiakkaitaan, jolloin riskinä on, ettei asiakkaan sisällöllinen valinnanvapaus toteudu. Riski on myös se, että kokoamalla henkilökohtaisen budjetin palvelusisällöt liian suureksi, maakunnan kustannukset kasvavat.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

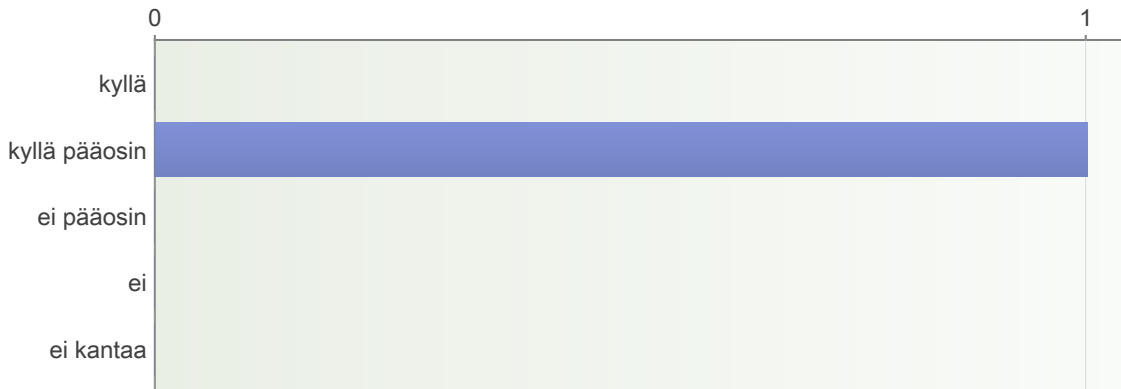
- Yhteinen asiakassuunnitelma on keskeinen elementti asiakaslähtöisyyden toteuttamisessa sekä toiminnallisen integraation turvaamisessa monituottajamallissa.

Asiakassuunnitelman pohja sekä kirjattavat tiedot pitää määritellä valtakunnallisesti yhteneväiseksi ja tiedonkulku sekä kirjaaminen eri toimijoiden välillä tulee varmistaa.

Asiakassuunnitelman sitovuudesta ja ohjaavuudesta sekä juridisesta, hallinnollisesta ja taloudellisesta asemasta tulee tehdä tarkemmat määrittelyt.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännöksiin on selkeästi kirjattu yleiset hyväksymiskriteerit, mutta 39 §:n muotoilut ovat osin yleisluonteisia. Laissa mainitut 'taloudellinen kantokyky' ja 'palvelutuotannon vakaus' eivät ole palveluntuottajien osalta riittävän tarkkoja kriteereitä ja jättää näissä tarkemman tulkinnan maakunnalle. Palveluntuottajille asetetut viikkotuntimäärät vastuullisten osalta ovat keinotekoisia. Edellä mainitut esimerkit ovat ristiriidassa tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

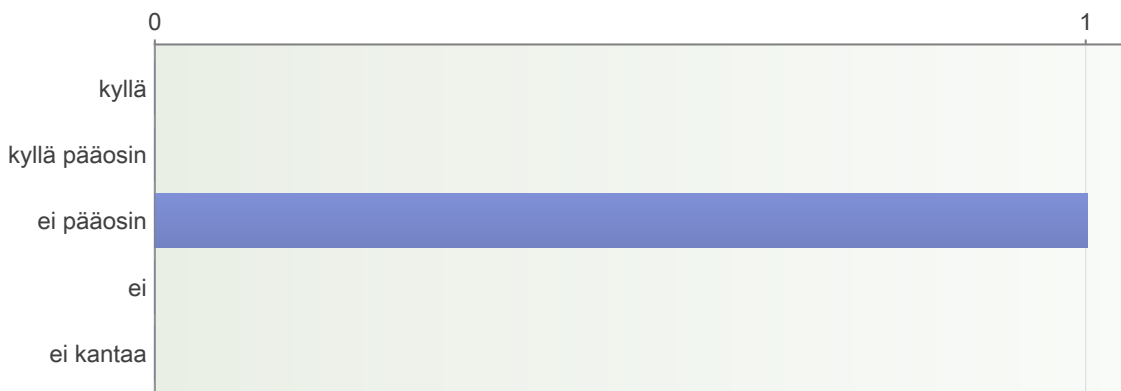
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan näkökulmasta sääntely antaa riittävät mahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamiseen. Lisäksi vaaditaan kuitenkin vahvaa palvelutuotannon valvontaa järjestäjän toimesta, sillä hyväksymismenettely vahvistaa ainoastaan palveluntuottajien muodollisen kelpoisuuden.

Järjestäjän tulee organisoida valvontaorganisaatio maakunnassa toimivan palveluntuotannon yhdenmukaisen laadun ja toiminnan sopimuksenmukaisuuden valvontaan. Yksityisten palveluntuottajien toimintaan liittyy huomattava määrä muuttujia. Henkilöstön vaihtuvuus, palveluntuottajan taloudellisen tilanteen muutokset, alihankinta toisilta palveluntuottajilta tai palveluntuottajan strategiaan ratkaisuihin liittyvät muutokset esim. palveluyksiköiden sijainnin tai niiden tuottamien palveluiden suhteen edellyttää järjestäjältä jatkuvaa seurantaa palveluntuotannon sopimuksenmukaisuuden ja laadun varmistamiseksi ottaen huomioon, että 52 §:n nojalla maakunta on aina viime kädessä vastuussa asiakkaiden keskeytyksettömästä palveluntuotannosta.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

54. Vapaamuotoiset huomiot.

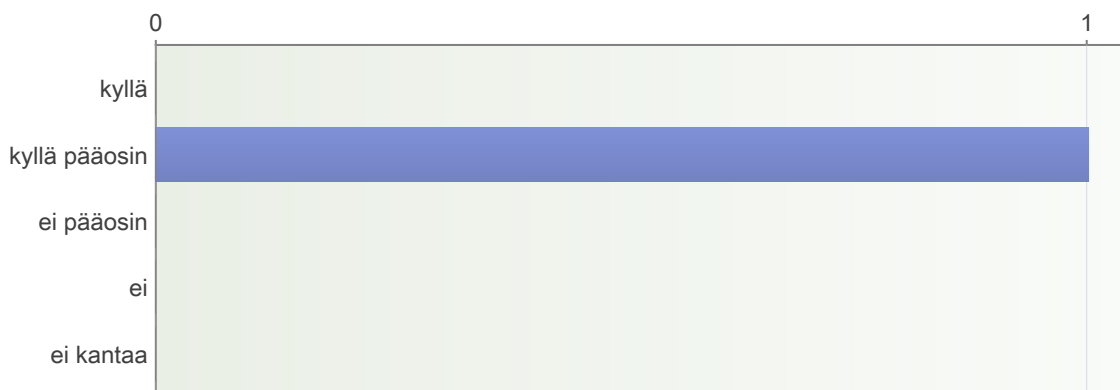
Vastaajien määrä: 1

- Säännökset ovat yleisluonteisia ja luovat ainoastaan löyhän kehyksen, jolla maakunnallista palveluntuotantoa organisoidaan. Säännösten yleisluonteisuus edellyttää järjestäjältä täydentävää sääntelyä lain 44 §:n yhdenvertaisen ja syrjimättömän kohtelun varmistamiseksi.

Lakiluonnoksen 51 § annetaan maakunnalle yksipuolinen oikeus muuttaa suoran valinnan palveluntuottajan kanssa sovittuja sopimusehtoja lainkohdassa määritellyissä olosuhteissa. Sopimusehtojen yksipuolinen muuttaminen muutoin kuin lakiin perustuvana muutoksena on yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden vastaista ja voi johtaa siihen, että palveluntuottaja irtisanoo sopimuksen. Siirtymäajan maakunnan ilmoittamien muutosten osalta tulee olla vähintään 3 kk esitetyn 30 vuorokauden sijaan.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

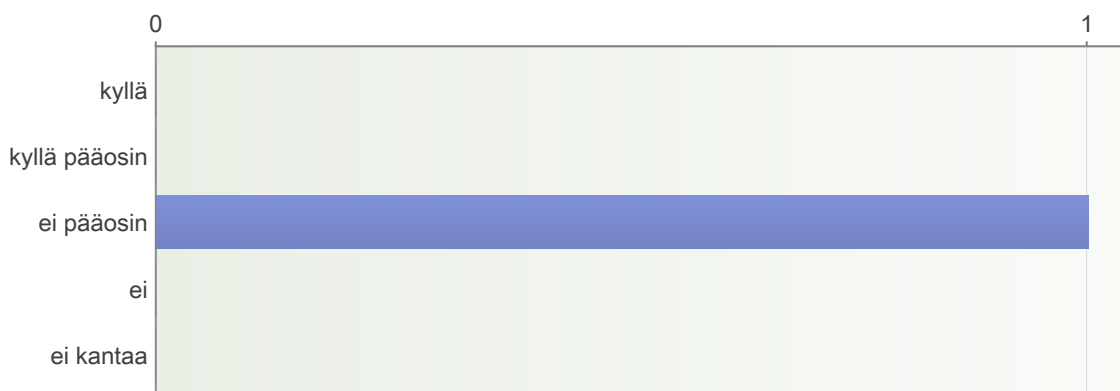
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 9 luvun säännökset tukevat osaltaan pienten yrittäjien toimintaedellytyksiä. On hyvä, että vastuu yksittäisen asiakkaan palveluista on suoran valinnan osalta yhdellä toimijalla. Tämä kannustaa vastuutahoa valvomaan alihankkijoidensa palvelun laatua.

54 §:ään kirjattu velvoite ilmoittaa olennaisista sekä vähäisemmistä muutoksista ovat riskialttiita osapuolten omille tulkinnoille.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista. 16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

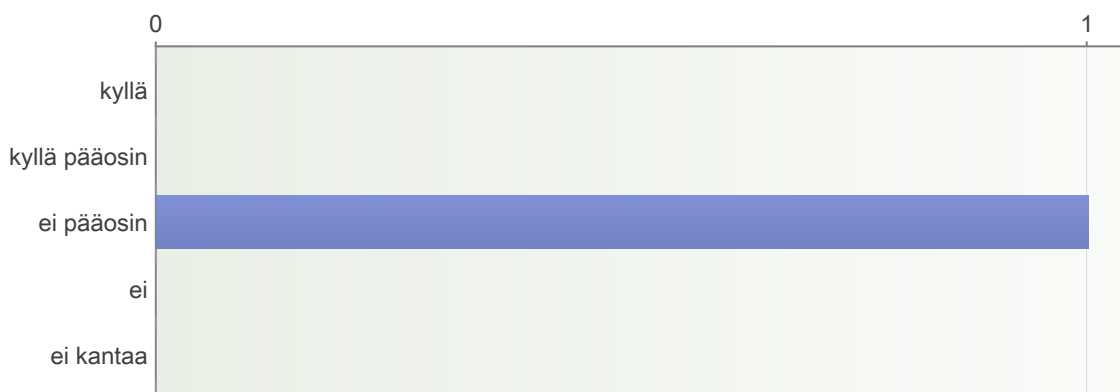
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On hyvä, että kiinteän korvauksen suuruutta määritettäessä maakuntien on noudatettava kansallisia tarvetekijöitä sekä painokertoimia. Näin varmistutaan siitä, että korvauserusteet ovat yhdenmukaiset eikä maksun määräytymisen yleisistä perusteista synny epäselvyyttä.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

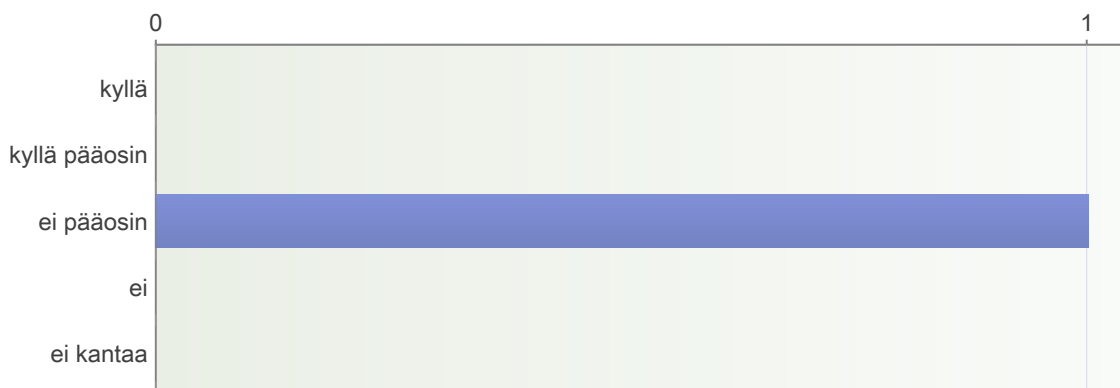
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa maakunnalle riittävän jouston korvauksien rakenteen osalta mahdollistamalla mm. alueelliset painotukset sekä kannustinperusteisen korvauksen. Epäselvää on, mahdollistaako luonnos sanktiomallin soveltamista kannustinperusteiden rinnalla. Tämä tulee tarkentaa jatkovalmistelussa.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

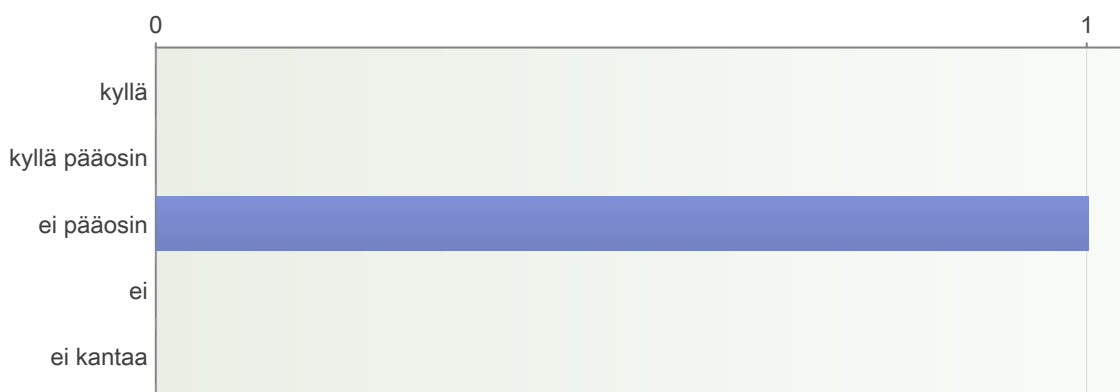
- Säännökset eivät itsessään vielä turvaa yhdenvertaisia toimintaedellytyksiä. Julkisella toimijalla on erityisiä haasteita toiminnan sopeuttamiseen ja tehokkaampaan organisointiin. Julkisen toimijan kustannusrakenne ja fasilitetit ovat myös lähtötasolla eriarvoiset aiemman lainsäädännön ja sopimusten vuoksi. Esimerkiksi julkisen tuotannon tiloista aiheutuvat kustannukset muodostuvat maakuntaan siirtyvien toimitilojen myötä, jolloin maakunnan palvelutuotannolla on vähäiset mahdollisuudet vaikuttaa esim. tiloista aiheutuviin kustannuksiin.

Yhdenvertainen ansaintalogiikka (esimerkiksi asiakkaista maksettava kapitaatiokorvaus) on tarkoituksenmukainen, mutta haastaa julkisen palveluntuottajan erityisesti käytössä olevien työehtosopimusten joustomahdollisuuksien osalta.

Yhdenvertaisuuden varmistamiseksi vastuiden ja velvollisuuksien tulee olla yksityiselle ja julkiselle toimijalle yhdenvertaiset.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

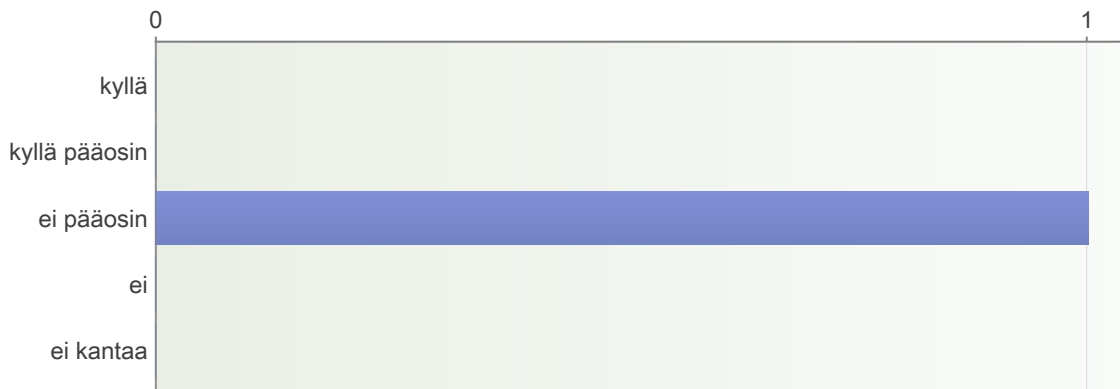
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetin ja asiakassetelien käyttöönoton aikataulun pitää olla sama.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskuksen palvelurepertuaarin asteittainen laajentaminen tulee aiheuttamaan sekaannusta niin palveluntuottajissa kuin asiakkaissakin. Myös julkisen palveluntuottajien palveluprosessien suunnittelu vaikeutuu. Maakunnan laatimat korvausmallit asteittain laajenevalla palvelukokonaisuudelle muodostuvat sekavaksi.

Laajan palvelurepertuaarin käyttöönotto kerralla olisi perusteltua toiminnan selkeyden ja korvauksen suuruuden ja korvausmallin käyttöönoton sekä asiakkaiden näkökulmasta.

Kuitenkin asiakkaiden listautumisen asteittainen eteneminen on perusteltua ja mahdollistaa muutoksessa hyvän asiakasohjauksen sekä julkisen toiminnan sopeuttamisen muutokseen.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suunhoidon yksiköiden toiminnan tulee käynnistyä yhtä aikaa sote-keskusten toiminnan kanssa.

Suun hoidon yksikön palvelurepertuaarin asteittainen laajentaminen tulee aiheuttamaan sekaannusta niin palveluntuottajissa kuin asiakkaissakin. Myös julkisen palveluntuottajien palveluprosessien suunnittelu vaikeutuu. Maakunnan laatimat korvausmallit asteittain laajenevalla palvelukokonaisuudelle muodostuu sekavaksi. Laajan palvelurepertuaarin käyttöönotto kerralla on perusteltua toiminnan selkeyden ja korvauksen suuruuden ja korvausmallin käyttöönoton sekä asiakkaiden näkökulmasta.

Kuitenkin asiakkaiden listautumisen asteittainen eteneminen on perusteltua ja mahdollistaa muutoksessa hyvän asiakasohjauksen sekä julkisen toiminnan sopeuttamisen muutokseen.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

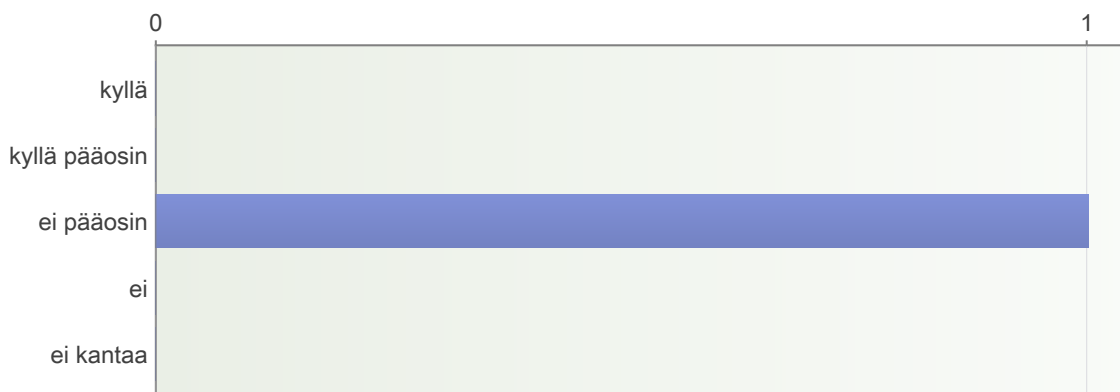

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

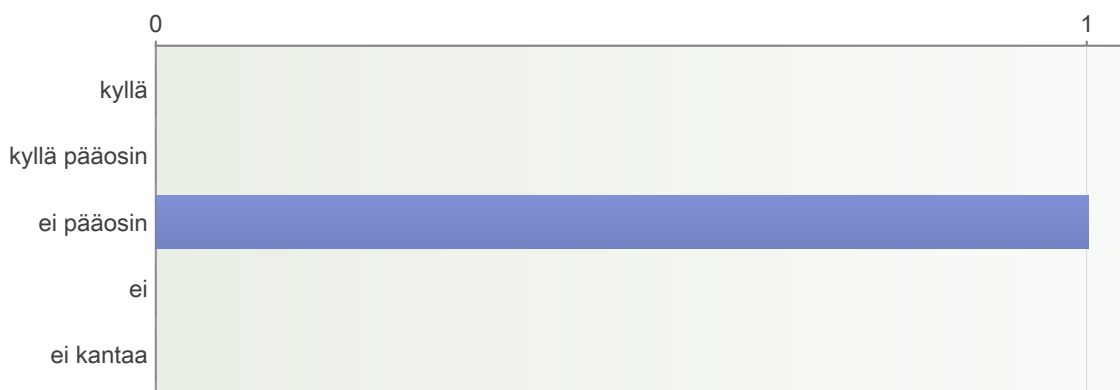
Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden edellytykset on huomioitu erityisesti asiakassetelillä tuotettavissa palveluissa sekä henkilökohtaisen budjetin kautta tuotettavissa palveluissa. Pienet toimijat voivat tuottaa palveluita myös alihankintana suuremmille toimijoille.

Henkilökohtaisen budjetin osalta tulee vielä huomioida pienten tuottajien (yhdistysten, yksityisten henkilöiden) mahdollisuudet toimia palveluntuottajina. Esitettyssä mallissa vaarana on, että vain isojen kokonaisuuksien palveluntuottajat voivat toimia henkilökohtaisen budjetin palveluntuottajina. Tietojärjestelmäkysymykset tulee ratkaista siten, että ne tukevat myös pienten yritysten mahdollisuuksia toimia palveluntuottajina.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kaikkia vaikutuksia ei pystytä ennakoimaan näin laajassa uudistuksessa huomioimaan, joten uudenlaisia toimintamalleja otetaan käyttöön osin myös ”sokkona”.

Laajassa muutoksessa on hyväksyttävä arvioinnin mahdollisuus ja tarvittaessa suunnan muutos myös toteutuksen edetessä. Uudistus antaa mahdollisuuden myös opetella dynaamista suunnittelua. Nyt laadittavaa sote-mallia ei pidä automaattisesti betonoida seuraaviksi vuosikymmeniksi. Yhteiskunta ja työelämä muuttuvat myös tulevaisuudessa ja julkisen toimijan on pysyttävä muutoksessa mukana.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien asema tulee uudistuksen myötä muuttumaan merkittävästi esimerkiksi palvelutuotannon rakenteiden ja tukipalveluiden organisoinnin osalta. Kunnille on tarjottava tukea muutokseen. Maakunnallinen valmistelu tulee tehdä vahvassa yhteistyössä kuntien kanssa. Keskeistä on rakentaa mallit, joilla maakunta ja kunnat tekevät yhteistyötä jatkossa asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja eri palveluiden yhteensovittamiseksi.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kaikkien vastuiden ja veloitteiden tulee olla yhteneväisiä julkisen ja yksityisen toimijan välillä siltä osin kun toimitaan kilpailutilanteessa. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijoiden lisäksi lääkärikoulutuksen sekä muiden ammattiryhmien koulutuksen käytännön harjoittelut tulee toteuttaa yhdenvertaisesti. Kaikkien maakunnan palveluntuottajien tulee olla veloitettuja ja oikeutettuja koulutusten toteuttamiseen järjestäjän määrittelemien edellytyksin.

Konsultaatio- ja avovastaanotto on oltava ainakin sisätautien, lastentautien, geriatrian, silmätautien, fysiatrian ja psykiatrian erikoisaloilta.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Huomiot on esitetty aiempina olevissa vastauksissa.